

Ministerstvo životního prostředí
Odbor posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10

Email

V Praze, dne 01. 10. 2023

Č.j.: MZP/2023/710/2860

Připomínkující:

Proti-plotu, z.s. (IČ: 17337925)
Hnězdenská 767/4a
181 00 Praha 81

**Připomínky v rámci posuzování vlivů na životní prostředí
záměru "D0 518, 519 Ruzyně – Březiněves"**

I. Úvod

Ministerstvo životního prostředí, jako příslušný úřad ve smyslu § 21 písm. c) zákona, v souladu s § 8 odst. 2 zákona zveřejnil dne 28.8.2023 na portále CENIA informaci o dokumentaci vlivů záměru „D0 518, 519 Ruzyně – Březiněves“ na životní prostředí (dále také jen „dokumentace“), jejíž zpracování zajistil oznamovatel podle § 8 odst. 1 zákona. Dotčené územní samosprávné celky ve smyslu § 16 odst. 2 zákona zveřejnili dne 4.9.2023 informaci o dokumentaci a o tom, kdy a kde je možné do dokumentace nahlížet, na úředních deskách současně s upozorněním, že veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní samosprávné celky mohou zaslat své písemné vyjádření k dokumentaci ve lhůtě do 30 dnů ode dne zveřejnění informace o dokumentaci na úředních deskách dotčených krajů.

II. Splnění podmínek pro podání odvolání

Ve smyslu ust. § 8 odst. 2 a 3 správního řádu poučil účastníky, že mají právo se k podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit. Účastníci se mohou vyjádřit k doplněným podkladům ve lhůtě do 30 dnů od data zveřejnění informace o dokumentaci na úředních deskách dotčených krajů.

III. Vyjádření:

Členové spolku Proti-plotu, z.s., se již 12 let aktivně věnují ochraně přírodního parku Drahaň-Troja, který je cennou přírodní oblastí nejen z hlediska výskytu rozmanitých a chráněných druhů, ale slouží zároveň jako důležitá rekreační oblast pro obyvatele sídliště Bohnice a stovky tisíc Pražanů.

Je naší povinností pečovat o tuto cennou přírodní oblast a ochraňovat ji pro budoucí generace. Náš spolek věnuje své úsilí a zdroje k tomu, abychom zabránili snahám, které by mohly ohrozit tento výjimečný přírodní park. Jsme odhodláni chránit ho před snahami o likvidaci, zástavbu nebo jakýmkoli jiným způsobem znehodnocení záměry, které by nebyly v souladu s jeho opodstatněním.

Spolek Proti-plotu, z.s., proto nesouhlasí se zveřejněným záměrem "D0 518, 519 Ruzyně – Březiněves" z důvodu jeho negativního dopadu na cenné přírodní oblasti, zejména v bezprostředním okolí kaňonu Vltavy. Tento záměr by mohl také negativně ovlivnit imisní situaci nejen v bezprostřední blízkosti Suchdola, ale i vzhledem k častým severo-západním větrům v oblastech jako sídliště Bohnice, Troje, Zoologické zahradě, parku Stromovka i Bubence.

Chápeme a respektujeme potřebu dokončit silniční okruh kolem Prahy; nicméně navržené řešení, které je navrženo disproporčně v porovnání se spodní částí Prahy, prochází přes přírodní park a těsné blízkosti hustě obydlené bytové zástavby a je tak v rozporu se všemi prohlášeními o vlivu na životní prostředí, snižování skleníkových plynů a zdraví obyvatel. Je zajímavé poznamenat, že od roku 2019 byla prosazována pouze kratší varianta tohoto záměru nařízením Arch. Petra Hlaváčka z Magistrátu hlavního města Prahy (MHMP), bez projednání Rady nebo Zastupitelstvem HMP. Lze jen spekulovat, že toto rozhodnutí bylo ovlivněno pozemkovými transakcemi na předpokládané trase výstavby, tak jako se děje i v jiných částech.

Výmluvy politiků ohledně nezbytnosti dokončení okruhu a dalšího průtahem v hledání alternativního řešení v kontextu tohoto projektu, který je již nyní zpožděn o několik desetiletí a jehož plánovaná funkčnost má být minimálně 100 let, se zdají jako nepodložené. Jako pozoruhodné lze uvést, že zatímco městu trvalo 500 let, než přerostlo vytyčené hradby Karla IV., pokusy o zamezení růstu Prahy do okolní krajiny v rámci posledního desetiletí nejsou příliš úspěšné.

Paradoxně na této situaci mají významný podíl radniční politici ve spolupráci s MHMP, kdy podporují neustálou novou bytovou výstavbu prostřednictvím změn Územního plánu v místech přírodních lokalit na okraji Prahy. Nedávno byla taková změna navrhována v souvislosti s výstavbou za Psychiatrickou léčebnou developerem EKOSPOL, který plánuje postavit několikapatrové domy na nedotčeném přírodním pozemku v blízkosti navrženého trasování D0.

Rádi bychom také upozornili na účelové tvrzení ve studii, která tvrdí, že po dokončení záměru D0 bude hlukem obtěžováno pouze pár desítek obyvatel. Toto tvrzení je zjevně zaujaté a nereálné. Realizace tohoto projektu a navržené provedené přemostění v podobě masivního železobetonového mostu nad přírodním kaňonem Vltavy v oblasti Sedlce, a také v přírodních oblastech, včetně lokalit v rámci Natura 2000, povedou k trvalému a nevratnému poškození celé přírodní a rekreační oblasti pro občany Prahy.

Je třeba zdůraznit, že skalnatý reliéf podél řeky má tendenci zesilovat zvuky, které jsou nesené na velké vzdálenosti. Obyvatelé Bohnic tak občas slyší i vytí vlků z Trojské ZOO, stejně jako neskutečné dunění těžkých vlaků s námořními kontejnery jedoucí na protilehlém břehu řeky, dokonce i přes zavřená okna. Z tohoto pohledu jsou tvrzení z této studie o minimálním počtu max desítek obyvatel navíc, kteří budou obtěžováni hlukem po dokončení záměru, zjevně záměrně podhodnocená a nerealistická. Jen v Bohnicích bydlí přes 35.000 obyvatel, tak budou častěji vystaveni negativním zvukům z kamionové dopravy jedoucí po mostě a nesoucí se údolím.

Identifikace nebezpečnosti hluku a z toho vyplývající zdravotní rizika:

Zvuky jsou přirozenou a důležitou součástí prostředí člověka, jsou základem řeči a příjmu informací. Zvuky příliš silné, příliš časté nebo působící v nevhodné situaci a době však mohou na člověka působit nepříznivě. Obecně se tyto nechtěné, obtěžující nebo škodlivé zvuky nazývají hlukem, a to bez ohledu na jejich intenzitu. Proto je nutné hluk do jisté míry považovat za bezprahově působící noxu.

Nepříznivé účinky hluku na lidské zdraví jsou obecně definovány jako morfologické nebo funkční změny organismu, které vedou ke zhoršení jeho funkcí, ke snížení kompenzační kapacity vůči stresu nebo zvýšení vnímavosti k jiným nepříznivým vlivům prostředí. Dlouhodobé nepříznivé účinky hluku na lidské zdraví je možné s určitým zjednodušením rozdělit na účinky specifické, projevující se při dlouhodobé ekvivalentní hladině akustického tlaku A nad 70 dB poruchami činnosti sluchového analyzátoru, a na účinky nespecifické (mimosluchové), kdy dochází k ovlivnění funkcí různých systémů organismu, Nespecifické systémové účinky se projevují prakticky v celém rozsahu intenzit hluku, často se na nich podílí stresová reakce a ovlivnění neurohumorální a neurovegetativní regulace, biochemických reakcí, spánku, vyšších nervových funkcí, jako je učení a zapamatování ovlivnění smyslově motorických funkcí a koordinace. V komplexní podobě se mohou manifestovat ve formě poruch emoční rovnováhy, sociálních interakcí i ve formě nemocí, u nichž působení hluku může přispět ke spuštění nebo urychlení patologického děje.

Za dostatečně prokázané nepříznivé zdravotní účinky hluku v denní době je v současnosti považováno poškození sluchového aparátu, vliv na kardiovaskulární systém a nepříznivé osvojování řeči a čtení dětí. V noční době, tj. v době spánku a fyziologické regenerace jsou za dostatečně prokázané považovány změny fyziologických reakcí (kardiovaskulární aktivita, EEG zaznamenaná aktivita mozku), subjektivně udávané rušení spánku a zvýšené užívání léků na spaní. Omezené důkazy jsou např. u vlivů hluku na hormonální a imunitní systém, na některé biochemické reakce, ovlivnění placenty a vývoje plodu, nebo u vlivů na mentální zdraví, sociální chování a výkonnost člověka. U nočního hluku jsou navíc (kromě výše uvedených) omezené důkazy také na kardiovaskulární systém, obezitu, poruchy duševního zdraví, pracovní úrazy a zkrácení očekávané délky života. Působení hluku v prostředí je ovšem nutno posuzovat i z hlediska ztížené komunikace řeči a zejména z hlediska obtěžování, pocitu nespokojenosti, rozmrzelosti a nepříznivého ovlivnění pohody lidí. V tomto smysli vychází hodnocení zdravotních rizik hluku z definice zdraví WHO, kdy se za zdraví nepovažuje pouze nepřítomnost choroby, nýbrž je chápáno v celém kontextu souvisejících fyzických, psychických a sociálních aspektů. WHO proto vychází při doporučení limitních hodnot hluku pro místa mimopracovního pobytu lidí především ze současných poznatků o nepříznivém vlivu hluku na komunikaci řeči, pocitu nepohody a rozmrzelosti, i podstatné rušení spánku v noční době.

Obtěžování hlukem

je neobecnější reakcí lidí na hlukovou zátěž. Uplatňuje se zde jak emoční složka vnímání, tak složka poznávací při rušení hlukem při různých činnostech. Vyvolává celou řadu emočních stavů, mezi které patří pocity rozmrzelosti, nespokojenosti a špatné nálady, deprese, obavy, pocity beznaděje nebo vyčerpání. U každého člověka existuje určitý stupeň citlivosti, respektive tolerance k rušivému účinku hluku.

V normální populaci je 10-20 % vysoce senzitivních osob, stejně jako velmi tolerantních, zatímco u zbylých 60-80 % populace víceméně platí kontinuální závislost míry obtěžování na intenzitě hlukové zátěže. Při působení hluku zde však kromě senzitivity a fyzikálních vlastností hluku velmi záleží i na řadě dalších neakustických faktorů sociální, psychologické nebo ekonomické povahy. To vede k různým výsledkům studií, které prokazují u stejných hladin hluku různého původu rozdílný efekt u exponované populace, a naopak rozdílné výsledky při stejných zdrojích i hladinách hluku na různých lokalitách v různých zemích.

Tab. 1: Dostatečně prokázané účinky hluku na zdraví a životní pohodu a prahové hodnoty

Účinek	Rozsah působení	Indikátor	Prahová hodnota	Časová působnost
Obtěžování	Psychosociální kvalita života	L_{dvn}	42	Chronická
Subjektivně udávané rušení spánku	Kvalita života, tělesné zdraví	L_n	42	Chronická
Učení, paměť	Výkonnost	L_{Aeq}	50	Akutní, chronická
Stresové hormony	Indikátor stresu	L_{max} L_{Aeq}	-	Akutní, chronická
Spánek (EEG)	Probuzení, spánkové pohyby, kvalita spánku	L_{max} indoors	32	Akutní, chronická
Subjektivně udávané probuzení	Spánek	$SEL_{indoors}$	53	Akutní
Subjektivně udávaný zdravotní stav	Životní pohoda, klinické zdraví	L_{dvn}	50	Chronická
Hypertenze	Tělesné zdraví	L_{dvn}	50	Chronická
Ischemická choroba srdeční	Klinické zdraví	L_{dvn}	50	Chronická

Významnou roli zde hraje vztah ke zdroji hluku, pocit, do jaké míry jej člověk může ovlivňovat nebo zda pro něj má nějaký ekonomický význam. Menší rozmrzelost působí hluk, u něhož je předem známo, že bude trvat jen po určité vymezenou dobu, např. hluk ze stavební činnosti.

Závislost je i mezi nepříznivým prožíváním hluku a délkou pobytu v hlučném prostředí. Rozmrzelost může vzniknout po víceleté latenci a s délkou konfliktů

situace se prohlubuje a fixuje. Kromě toho může být výrazně ovlivněna zdravotním stavem. Kromě negativních emocí je možné obtěžování hlukem hodnotit i podle nepřímých projevů, jako je zavírání oken, nepoužívání balkonů, stěhování, stížnosti a petice. Vysoké hladiny hluku vedou i k nepříznivým projevům v sociálním chování, mohou u predisponovaných jedinců zvyšovat agresivitu a redukují přátelské chování a ochotu pomoci. Epidemiologické studie prokazují, že stejná úroveň hlukové expozice z různých druhů dopravy vede k rozdílnému stupni obtěžování exponované populace.

Život v metropoli

Téměř sto tisíc obyvatel Prahy je vystaveno nadměrné hlukové zátěži způsobené dopravou, přičemž hluk přesahuje 60 dB způsobených tramvajovou, železniční a silniční dopravou. Toto zjištění vyplynulo z návrhu akčního plánu na snižování hluku, který byl zveřejněn na webových stránkách magistrátu hlavního města Prahy. Je třeba tento stav protihlukovými opatřeními snižovat a omezovat, nikoliv navyšovat v dalších lokalitách o nové zdroje.

Rádi bychom také upozornili na zásadní záležitost týkající se pravděpodobného **překročení imisního limitu** pro ekosystém a vegetaci v okrajové části Evropsky významné lokality (EVL) kaňonu Vltavy u Sedlce, které se týká průměrných ročních koncentrací oxidu dusíku. V souvislosti s tímto překročením bylo navrženo řešení, konkrétně větrání ve formě výdechu v oblasti obydlené aglomerace Suchdola.

Toto navrhované řešení, byť není v detailu rozpracováno, má potenciál přinášet nadlimitní koncentrace prudce rakovinotvorného a mutagenního benzo(A)pyrenu nad stanovené limitní hodnoty. Tato situace není omezena pouze na oblast Suchdola, ale má potenciální dopady na obce po celé trase daného projektu.

V rámci našeho hodnocení navrhovaného projektu jsme se také zaměřili na rozptylovou studii, konkrétně na výkresy imisní situace (zpracované prostřednictvím modelu ATEM, s.r.o.). Z této studie vyplývá, že realizací záměru dojde k určitému zhoršení kvality vzduchu na relativně rozsáhlých územích v okolí plánovaného okruhu.

Je ovšem alarmující, že navzdory zhoršení imisní situace v okolí plánovaného okruhu téměř nedojde k žádnému významnému zlepšení imisní situace podél stávajících dopravních tras v centru města. Tato zjištění jsou znepokojující, zejména v kontextu snah o zlepšení kvality ovzduší a ochranu zdraví obyvatel.

Z dokumentace již ve stávající podobě vyplývají tyto negativní aspekty, a to, aniž by byla prokázána přínosnost záměru. Dokumentace neposkytuje přesvědčivé důkazy o tom, že by realizace záměru vedla k nějakému zlepšení životního prostředí jinde. V obecné rovině se u silničních okruhů často zdůvodňuje snaha o zklidnění dopravy v centrálních částech měst. Avšak předložená dokumentace v tomto konkrétním případě neprokazuje, že by realizace záměru skutečně snížila dopravu v centrálních částech Prahy, což by mělo pozitivní vliv na kvalitu ovzduší a hladinu hluku v těchto oblastech.

Z dokumentace ve stávající podobě vyplývá, že realizace záměru by spíše vedla k nárůstu dopravy v místě samotného záměru a jeho okolí, aniž by bylo doprovázeno odpovídajícím snížením dopravy v centrální části Prahy. To znamená, že tento záměr by mohl způsobit zvýšení celkového počtu cest autem a indukovat další dopravu, místo aby ji snižoval.

S ohledem na navrženou kratší trasu S0 v oblasti přemostění řeky Vltavy, která prochází přes několik významných přírodních lokalit včetně přírodního parku Drahaň-Troja, přírodního parku Čimické údolí, ochranného pásma přírodního parku Zámky, přírodního parku Sedlecké skály a přírodního parku Roztocký háj – Tiché údolí, máme značné obavy ohledně potenciálních negativních dopadů na životní prostředí.

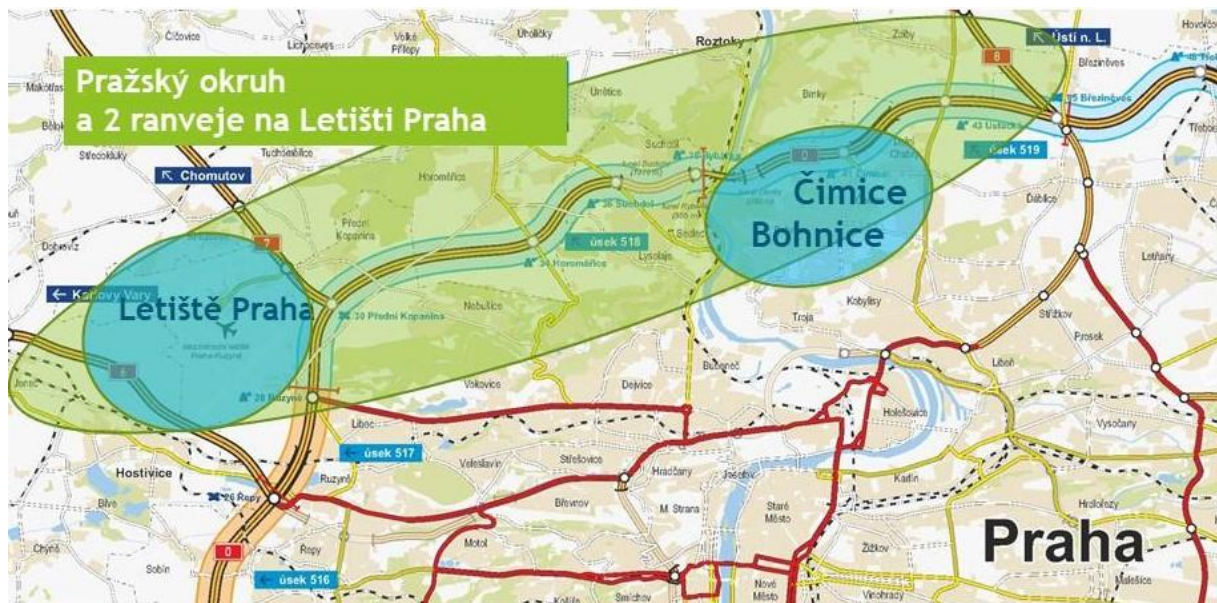
Zvláště nás také znepokojuje riziko spojené s možnými dopravními nehodami v této oblasti. Jelikož nehody nákladních vozidel na okruhu jsou na denním pořádku, například v oblasti Ořechu, existuje významné riziko kontaminace půdy a zničení biotopů v případě dopravní nehody v této cenné přírodní oblasti Vltavské kotliny. Nelze vyloučit rozsáhlý únik ropných látek ve stovkách litrů, a není také vyloučeno poškození transportních cisteren a vozidel přepravujících nebezpečné látky v souladu s režimem ADR.

Z právního hlediska tato situace představuje značný potenciální ohrožení životního prostředí a veřejného zdraví. V této souvislosti navrhované trasování nejví vhodnost, a z tohoto důvodu bychom rádi zdůraznili, že záměr v této

variantě by neměl být nadále podporován a v rámci procesu EIA jednou provždy zamítnut s cílem zvolit optimálnější trasu dále od hranic severní metropole Prahy a cenných přírodních parků.

S přihlédnutím k analýze provedené ve studii poukazujeme na **nedostatečné zohlednění kumulace negativních vlivů**, zejména leteckého provozu, kterému jsou výrazně vystaveni obyvatelé Horoměřic, Suchdola, Lysolaj, Bohnic, Čimic, Dolních Chaběr a obyvatelé Prahy 6. Tato expozice se vztahuje jak k již existujícím negativním vlivům, tak k očekávanému negativnímu dopadu v souvislosti s plánovaným rozšířením letiště Václava Havla o třetí ranvej, jejíž letecký koridor se posunul k sídlišti Bohnice o cca 1.5 km a zasahoval přímo od něj.

Vzhledem k tomuto kontextu je třeba poznamenat, že plánovaný silniční okruh s očekávaným objemem dopravy přesahujícím průjezdu 100 000 vozidel a nákladních vozidel / denně již i bez letištního provozu výrazně přesáhne hladinu přijatelnou pro hlukové a imisní zatížení obyvatel, která je stanovena v rámci povolených limitů.

Zahrnutí kumulace takto markantních negativních vlivů, zejména s ohledem na očekávaný nárůst počtu odbavených cestujících na letišti PRG na dvojnásobek, a pravidelné roční nárůsty počtu průjezdů na páteřních tazích kolem Prahy, je v rámci současného plánování trasy silničního okruhu zcela vyloučeno a je v rozporu s přijatelnými normami a povolenými limity.

V této souvislosti zdůrazňujeme, že aktuální trasování projektu silničního okruhu je neadekvátní s ohledem na budoucí očekávaný další rozvoj hl. města Prahy, zcela nevhodné.

Rádi bychom zdůraznili, že v kontextu stávající situace v oblasti okruhu SOKP 512, kde obyvatelé dlouhé roky trpí nadměrným hlukem a současně se konstatuje nedostatečná akce ze strany kompetentních úřadů a institucí, naší obavy ohledně projektu S0 518-519 nabývají na váze.

Pro ilustraci této situace uvádíme následující shrnutí:

- Ihned po otevření okruhu SOKP 512 v roce 2010 byla podána petice proti nadměrnému hluku, kterou podepsalo 1 500 občanů.
- V letech 2010–2012 byly podávány stížnosti na hluk na různé úřady, včetně Krajské hygienické stanice (KHS), Ministerstva dopravy (MD) a Obvodního pověřeného (OP).
- Jedinou reakcí na tyto stížnosti byl slib provádět měření hluku, avšak v roce 2011 nevyhovělo nadpolovičnímu počtu naměřených bodů stanoveným limitům hluku.
- Namísto řešení tohoto problému došlo k nezdravé změně legislativy v roce 2011 prostřednictvím vyhlášky č. 272/2011, která byla v neprospěch zdraví občanů. Hluková studie byla zpětně přepočítána tak, aby původně problematické body "vyšly," a původní studie z roku 2011 byla nahrazena aktualizací z roku 2012.
- Realizace minimálních dodatečných protihlukových opatření byla provedena až po dlouhodobém naléhání v roce 2016, avšak stav hluku nebyl významně zlepšen a doplňující protihluková opatření byla zcela nedostatečná.
- V roce 2013 byla podána stížnost k Evropské komisi (EK) kvůli nedodržení procesu Posouzení Vlivů na Životní Prostředí (EIA). V roce 2016 byla revizována EIA a nařízeny dodatečná kompenzační opatření, včetně snížení rychlosti. MD se rozhodlo, že tato kompenzační opatření nebudou realizována a raději zrušilo dotace na výstavbu SOKP 512 z EU fondů.

- V roce 2013 byl podán soudní žaloba proti zkušebnímu provozu, a v roce 2016 byl tento soud vyhrán u Nejvyššího soudu.
- MD však rozhodnutí Nejvyššího soudu ignorovalo a v létě 2016 povolilo stejný zkušební provoz na období 1 roku.
- V letech 2016 a 2017 byla podána opakovaná žaloba proti zkušebnímu provozu, kterou Městský soud zamítl na konci lhůty, a byla podána kasační stížnost k Nejvyššímu soudu.
- V prosinci 2018 proběhla kolaudace provozu okruhu SOKP 512, která byla provedena bez souhlasu obcí, což vedlo k podání žaloby proti této kolaudaci.
- V lednu 2019 byla zamítnuta Ústavní stížnost týkající se hlukových zákonů, kterou podala skupina senátorů.
- MD bylo několikrát požádáno o snížení rychlosti, avšak MD tato opatření neakceptovalo a namísto toho vytváří exotické protidůvody, které jsou v rozporu s praxí v zahraničí.

Toto shrnutí ukazuje, že **obyvatelé trpí negativními zdravotními následky po dobu již 9 let, avšak Ministerstvo dopravy nevykazuje vůli provést alespoň základní opatření proti hluku.**

V souladu s právním řádem proto očekáváme, že v rámci procesu posuzování vlivů EIA, bude zodpovědný úřad konat s vědomím o svých povinnostech a závazcích stanovených zákonem. Při provádění tohoto přezkumu očekáváme, že rovněž Ministerstvo životního prostředí bude jednat v souladu se stanovenými pravidly a předpisy, a věc posoudí svědomitě. Důležitou součástí této svědomité práce by mělo být také ověření a posouzení všech relevantních informací.

K tomu účelu ministerstvo, jako součást svého postupu, má dle všeho právo a povinnost vyžádat si potvrzení a dokumentaci od třetích stran, včetně investora, a prověřit tak věrohodnost a spolehlivost předložených údajů. Dále by ministerstvo

mělo zohlednit tvrzení odvolatele a zaujmout objektivní stanovisko v souladu se zákonem a platnými předpisy.

Tímto způsobem se zajistí, že proces přezkumu odvolání bude řízen transparentně a v souladu s právem.

IV. Závěrečný návrh

S ohledem na tuto dlouhodobou historii a výrazný nedostatek akce ze strany kompetentních státních úřadů a institucí, žádáme důrazně, aby projekt S0 518-519 byl v procesu Posouzení vlivů na životní prostředí (EIA) vyhodnocen jako zcela nevhodný v této variantě. Je třeba zabezpečit, aby se negativní zkušenosti a negativní vlivy na životní prostředí, pohodu bydlení a zdraví obyvatelstva neopakovaly.

Tímto žádáme Ministerstvo životního prostředí, aby pečlivě zvážilo a zkoumalo všechny aspekty tohoto záměru a jeho potenciální dopady na životní prostředí, zdraví obyvatel a krajinu a zajistilo, že veškerá opatření budou přijata tak, aby bylo dosaženo souladu s platnými imisními limity a zákonnými požadavky týkajícími se ochrany životního prostředí.

Z tohoto pohledu považujeme za vhodné, aby ministerstvo nařídilo veřejné projednání dokumentace dle § 17 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a žádáme ministerstvo, aby na základě dokumentace vydalo závazné nesouhlasné stanovisko k záměru.

S přátelským pozdravem,

Petr Kalla
Předseda spolku Proti-plotu, z.s.
Hnězdenská 767/4a, 181 00 Praha 8 – Troja